

Рейтинговий звіт MTRB 001-027 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування	ПАТ «МТБ БАНК»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	29.05.2007 р.
Дата оновлення:	20.12.2019 р.
Кредитний рейтинг:	uaAA
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу та рейтингу надійності банківських вкладів (депозитів) агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність ПАТ «МТБ БАНК» за 2017–2018 рр. та I–III квартали 2019 року, а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Рейтингове агентство не проводить аудиторську перевірку наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо купівлі або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, що наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaAA характеризується ДУЖЕ ВИСОКОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) «5» – найвища надійність. Банк надійний, мінімально чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних факторів. Ймовірність виникнення проблем із своєчасним поверненням вкладу дуже низька.

Рейтингова історія

Історія кредитного рейтингу ПАТ «МТБ БАНК»

Дата	29.05.2007	21.06.2007	27.05.2008	02.12.2008	12.06.2009
Рівень рейтингу	uaBBB-	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+	uaA
Прогноз	стабільний	стабільний	позитивний	позитивний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підвищення	підтвердження зі зміною прогнозу	підтвердження	підвищення зі зміною прогнозу

Дата	26.06.2018	27.12.2018	27.06.2019	20.12.2019
Рівень рейтингу	uaA	uaA+	uaAA-	uaAA
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	підтвердження	підвищення	підвищення	підвищення

Історія рейтингу надійності банківських вкладів (депозитів) ПАТ «МТБ БАНК»

Дата	24.02.2009	20.12.2019
Рівень рейтингу	5	5
Рейтингова дія	визначення	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу ПАТ «МТБ БАНК» підтримується:

- реорганізацією ПАТ «КБ «Центр» шляхом його приєднання за спрощеною процедурою до ПАТ «МТБ БАНК», що посилила ринкові позиції останнього;
- диверсифікацією кредитного портфеля за основними позичальниками;
- консервативною політикою кредитування;
- диверсифікацією ресурсної бази за основними кредиторами;
- диверсифікацією корпоративного кредитного портфеля та коштів суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності;
- відкритістю та прозорістю.

Рівень кредитного рейтингу ПАТ «МТБ БАНК» обмежується:

- значним обсягом коштів на поточних рахунках клієнтів, що підвищує чутливість до ризику ліквідності;
- чутливістю до валютного та кредитного ризиків, що може негативно вплинути на ліквідність та капіталізацію;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою та нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення показників діяльності Банку.

Основні фінансові показники Банку

Показник	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.04.19	01.07.19	01.10.19
Активи, млн. грн.	2607,10	3182,14	3538,75	4208,14	5000,20	5082,57	5096,85	5447,96
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	1786,76	2053,82	2375,40	2760,42	3358,32	3164,85	3204,95	3428,33
Кошти клієнтів, млн. грн.	1905,99	2584,25	2969,31	3507,83	4045,78	4072,91	4063,01	4171,71
Власний капітал, млн. грн.	531,17	441,04	412,36	468,68	688,22	695,68	715,58	739,12
Доходи, млн. грн.	369,00	500,26	499,47	533,59	776,30	190,93	400,53	642,43
Витрати, млн. грн.	481,82	621,37	476,03	457,81	755,49	183,10	377,72	598,22
Чистий операційний дохід, млн. грн.	168,71	211,41	226,64	263,10	413,25	110,37	228,93	366,66
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	-135,36	-129,64	24,10	83,17	25,52	9,43	27,82	49,73
Чистий прибуток, млн. грн.	-112,82 ¹	-121,11 ²	23,44 ³	75,78 ⁴	20,80 ⁵	7,83	22,81	44,21
Доходність активів (ROA), %*	-	-	0,66	1,80	0,42	-	-	-
Доходність капіталу (ROE), %*	-	-	5,68	16,17	3,02	-	-	-

¹ фінансовий результат за МСФЗ, підтверджений аудиторським висновком (244,9 млн. грн.)

² фінансовий результат за МСФЗ, підтверджений аудиторським висновком (112,95 млн. грн.)

³ фінансовий результат за МСФЗ, підтверджений аудиторським висновком (5,34 млн. грн.)

⁴ фінансовий результат за МСФЗ, підтверджений аудиторським висновком 69,27 млн. грн.

⁵ фінансовий результат за МСФЗ, підтверджений аудиторським висновком 20,8 млн. грн.

* значення на звітну дату

Резюме

ПАТ «МТБ БАНК» працює на банківському ринку з 1993 року. Діяльність Банку ґрунтується на чинному законодавстві та ліцензіях.

Юридична адреса Банку: Україна, 68003, Одеська область, м. Чорноморськ, пр. Миру, 28. Фактичне місцезнаходження Банку: Україна, 65000, м. Одеса, Польський спуск, 11.

ПАТ «МТБ БАНК» позиціонує себе як універсальний банк, що надає широкий спектр банківських послуг. Банк з усіма установами, що охоплюють 9 регіонів України й м. Київ, є єдиною системою. Відділення відіграють важливу роль у залученні клієнтів та є основним каналом надання послуг клієнтам банку. На початок IV кварталу поточного року клієнти Банку мали можливість обслуговуватись в Головному офісі та 49 відділеннях, 2/3 з яких розташовано в Одеській області.

Використання Банком високих стандартів роботи дозволяє успішно конкурувати з іншими банками-контрагентами в боротьбі за потенційних клієнтів на вітчизняному банківському ринку. Цей же фактор є визначальним щодо рівня диверсифікації клієнтської бази. Наразі клієнтами Банку є великі, середні й малі підприємства різних галузей економіки, а також значна кількість фізичних осіб. Банк обслуговує значну кількість рахунків, здебільшого поточні рахунки в національній валюті. Широка лінійка послуг, у т. ч. надання окремих їх видів переважно корпоративним клієнтам, їх висока якість та індивідуальний підхід до клієнтів є визначальними факторами розвитку фінансово-кредитної установи.

Банк працює у сфері «швидкісних» грошових переказів «Money Gram» та «Western Union». Наприкінці минулого року Банк став учасником внутрішньо-державної платіжної системи «City 24». Розвиток карткового бізнесу будується на співпраці з МПС Visa та MasterCard на правах асоційованого членства. Банк залучає на обслуговування як окремих фізичних осіб, так і суб'єктів господарювання (зарплатні проекти та «Корпоративна платіжна картка»). У поточному році Банк повністю перейшов на випуск безконтактних платіжних карток. Клієнти Банку отримали можливість «прив'язати» свої карти до смартфона, планшета або годинника. Банк підтримує світові платіжні сервіси Google Pay, Apple Pay і Garmin Pay. ПАТ «МТБ БАНК» є банком, що уповноважений Пенсійним фондом України на виплату пенсій та грошової допомоги. Також Банк має дозвіл на виплату монетизованих субсидій.

Істотну участь у статутному капіталі Банку до середини 2017 року мав Cyprus Popular Bank Public Co Ltd, кінцевим бенефіціаром якого є Республіка Кіпр в особі міністра фінансів. Останньому належало 99,91% акцій Банку. 14 червня 2017 року відбувся продаж контрольного пакета акцій, новим власником стала компанія Saggarco Limited (Кіпр). Бенефіціарами Saggarco Limited є громадяни України пан Михайло Партикевич та пан Ігор Згуров. Останній також очолив Спостережну Раду

Банку. Ребрендинг Банку став логічним завершенням угоди про зміну основного акціонера, найменування було змінено на ПАТ «МТБ БАНК».

У II півріччі 2018 року відбулася реорганізація ПАТ КБ «Центр» шляхом його приєднання до ПАТ «МТБ БАНК» за спрощеною процедурою. Впродовж листопада–грудня 2018 року основний власник викупив акції у всіх міноритарних власників. Наразі власниками ПАТ «МТБ БАНК» є SAGGARCO LIMITED (Кіпр), якій належить 68,504% акцій та Аліхані Хамед (Франція), який володіє 31,496% акцій.

Активні операції фінансуються клієнтськими коштами та власним капіталом. Фінансова криза негативно позначилася на платоспроможності позичальників та, відповідно, на якості активів Банку. Спрямування значного обсягу коштів на формування резервів для відшкодування можливих втрат від активних операцій чинило тиск на капітал. З метою підтримання капіталізації на прийнятному рівні акціонери та менеджмент Банку вживали заходів. ПАТ «МТБ БАНК» достроково виконав План капіталізації, про що отримав письмове підтвердження від Національного банку України. Нестачі в капіталі за результатами оцінки якості активів та прийнятності забезпечення за кредитними операціями банку, проведеної НБУ в 2018 році, ПАТ «МТБ БАНК» не мав. Якість власних коштів ПАТ «МТБ БАНК» задовільна, показники достатності регулятивного та основного капіталу прийнятні.

Динаміка клієнтських коштів протягом аналізованого періоду була позитивною: за підсумками 2017 і 2018 років та 9 місяців поточного року приріст клієнтського портфеля перевищував 15%, 16% та 10% відповідно.

Дещо знизилася, проте залишається актуальною для Банку, залежність від коштів фізичних осіб. Останні формують понад 39% пасивів та більше ніж утричі перевищують обсяг регулятивного капіталу, що підвищує чутливість Банку до негативної, у т. ч. неперевіреної інформації.

Понад 45% обсягу клієнтських коштів залучено в іноземній валюті, що підвищує чутливість Банку до валютно-курскових коливань. Банк має досвід залучення коштів у ВКВ шляхом розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів. У поточному році зобов'язання перед кредиторами Банк виконав у повному обсязі.

Питома вага коштів на поточних рахунках клієнтів залишається суттєвою (формують понад 59% зобов'язань). Банк контролює ризик ліквідності, підтримуючи значний обсяг високоліквідних активів, проте, останні можуть не повністю покрити ризики, зважаючи на волатильність такого ресурсу. Диверсифікація коштів корпоративних клієнтів за видами економічної діяльності, депозитного портфеля за основними вкладниками та зобов'язань за основними кредиторами дещо пом'якшує ситуацію. Якість ресурсної бази ПАТ «МТБ БАНК» задовільна.

Клієнтський кредитний портфель та високоліквідні активи є основними складовими активів. У клієнтському кредитному портфелі за цільовим спрямуванням переважають кредити, надані у поточну діяльність. Іпотечні кредити формують

менше 3% портфеля, а в портфелі кредитів, наданих фізичним особам, їх частка перевищує 19%.

Зважаючи на валютну структуру пасивів, кредити, надані в іноземній валюті, перевищують 37% обсягу клієнтського кредитного портфеля, а в портфелі кредитів, наданих фізичним особам, їх питома вага перевищує 36%. Близько 23% кредитного портфеля сформовано валютними кредитами, наданими позичальникам, які не мають валютних надходжень. Відсутність останніх у окремих позичальників підвищує чутливість Банку до валютного та кредитного ризиків.

Незважаючи на те, що Банк кредитує переважно корпоративних клієнтів, клієнтський кредитний портфель диверсифікований за основними позичальниками. В свою чергу, корпоративний кредитний портфель диверсифікований за видами економічної діяльності.

Реалізація валютного та кредитного ризиків на тлі збереження складної ситуації у реальному секторі економіки відобразилася в погіршенні якості активів Банку. Працівниками юридичної служби проводиться робота щодо примусового стягнення проблемної заборгованості. Кредити окремих позичальників було погашено позичальниками та/або поручителями, а також шляхом прийняття Банком у власність майна, що виступало забезпеченням за кредитом. Разом з тим, мало місце списання проблемної заборгованості.

Частка 10 класу заборгованості юридичних осіб та 5 класу заборгованості фізичних осіб станом на 1 жовтня поточного року становила близько 12%, проти 19,23% простроченої заборгованості, що свідчить про наявність потенційно проблемної заборгованості.

Щомісяця Банк здійснює розрахунок кредитного ризику за активами відповідно до вимог, визначених внутрішніми нормативними документами. На покриття збитків від зменшення корисності активів Банк формує резерви. Рівень резервування кредитного портфеля складає 5,75%.

Портфель цінних паперів переважно сформовано ОВДП та депозитними сертифікатами НБУ, які можуть забезпечити додаткову ліквідність у разі необхідності.

Високоліквідні активи станом на початок IV кварталу поточного року перевищували 37% активів. На кореспондентському рахунку в НБУ підтримуються кошти в обсязі, необхідному для поточного обслуговування клієнтів та виконання власних зобов'язань. Кошти на НОСТРО рахунках розміщено переважно в банках-резидентах. Значення показника швидкої ліквідності, який характеризує здатність розраховуватись за поточними зобов'язаннями, прийнятне, показники ліквідності перевищують установлені значення НБУ.

Якість активів ПАТ «МТБ БАНК» – задовільна, майже 18% валюти балансу формують неробочі активи, серед яких майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя, та інвестиційна нерухомість. Зважаючи на ризики, які приймає Банк в поточних економічних умовах, не виключено погіршення якості активів.

Ситуація пом'якшується незначним обсягом операцій з пов'язаними з Банком особами.

Адміністративні витрати відносно валових доходів протягом аналізованого періоду були значними. Ефективність діяльності впродовж 2017–2018 рр. була невисокою, в поточному році мала тенденцію до підвищення та за підсумками 9 місяців перевищила 119%. Банк формував резерви на покриття збитків від зменшення корисності активів (відрахування за підсумками 2017 й 2018 років та 9 місяців поточного року склали 1,96%, 12,65% та 9,18% витрат відповідно) і мав позитивний фінансовий результат.

Рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) ПАТ «МТБ БАНК» враховує показники капіталізації, структуру та якість ресурсної бази, якість активів та показники ліквідності й ефективність діяльності установи. Основні показники, що характеризують власну платоспроможність установи, наразі перебувають на задовільному рівні. На своєчасність повернення депозитних вкладів надалі значно впливатиме політика Банку щодо проведення активних та пасивних операцій, загальний стан фінансового ринку, операційне середовище, правове поле, а також загальна ситуація в економіці. Наразі операційне середовище залишається складним.

В аналізованому періоді мало місце порушення Банком нормативу мінімального розміру регулятивного капіталу, достатності (адекватності) регулятивного капіталу та нормативу максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента. Разом з тим, дотримання Банком відповідних обмежень, встановлених регулятором, дозволило останньому не застосовувати санкції до ПАТ «МТБ БАНК» за їх порушення. З метою виправлення ситуації, ПАТ «МТБ БАНК» було вжито низку заходів, що дозволило наростити обсяг капіталу та, відповідно, усунути порушення нормативів. Наразі ПАТ «МТБ БАНК» має запас міцності за переважною більшістю економічних нормативів НБУ.

Враховуючи збереження складної економічної ситуації та часті зміни вимог банківського законодавства, контроль за ризиками є актуальним для Банку. ПАТ «МТБ БАНК» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі Банк має підвищену чутливість до кредитного й валютного ризиків, а також до ризику ліквідності. Чутливість до інших індивідуальних ризиків є помірною або низькою.

Основними напрямками діяльності ПАТ «МТБ БАНК» є підтримка високого рівня надійності Банку, розвиток електронних каналів продажу та відповідних банківських продуктів, скорочення та мінімізація проблемної заборгованості Банку, залишаючись надійним, універсальним, клієнтоорієнтованим Банком. Стратегія розвитку на 2019–2021 рр. передбачає розширення регіональної мережі; стабільне та збалансоване зростання обсягів ресурсної бази й кредитних операцій, зростання прибутковості; якісне обслуговування клієнтів, розвиток ІТ-технологій.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг ПАТ «МТБ БАНК» підвищено до рівня uaAA, прогноз «стабільний». Рейтинг надійності банківських вкладів (депозитів) підтверджено на рівні «5».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів банківських установ

Г. П. Винник

Додатки

Дані балансу ПАТ «МТБ БАНК», млн. грн.

Показник	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.04.19	01.07.19	01.10.19
Активи								
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	250,12	170,91	261,04	275,85	342,77	443,79	617,38	448,62
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	107,53	578,33	928,26	1249,87	1421,29	1129,06	1043,96	1159,87
Кошти в інших банках	303,81	507,34	512,05	612,56	500,67	585,44	398,88	431,30
Кредити клієнтам	1731,15	1622,37	1760,84	1858,67	2058,00	2137,00	2230,61	2329,42
Цінні папери	3,47	3,47	3,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокові вкладення	158,10	302,82	276,37	319,92	407,90	579,33	619,78	633,65
Нараховані доходи	95,53	122,61	148,84	108,51	59,43	55,80	58,86	74,07
Резерви	-230,80	-271,79	-515,84	-455,87	-194,19	-164,07	-147,61	-147,03
Інші активи	188,19	146,08	163,71	238,63	404,33	316,22	274,99	518,06
Разом активів	2607,10	3182,14	3538,75	4208,14	5000,20	5082,57	5096,85	5447,96
Зобов'язання								
Заборгованість перед НБУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	0,00	0,00	0,00	2,22	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	942,02	1482,52	1581,70	1763,53	2051,64	1980,45	1871,12	2040,38
Кошти фізичних осіб	963,97	1101,73	1387,60	1744,30	1994,14	2092,46	2191,89	2131,33
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Боргові цінні папери	0,00	19,18	20,00	25,30	0,63	0,62	0,00	0,00
Субординований борг	0,00	0,00	0,00	60,34	59,53	58,58	56,26	51,78
Нараховані витрати	10,65	7,50	11,36	11,97	16,02	14,17	14,96	14,89
Інші зобов'язання	159,29	130,18	125,71	131,79	190,03	240,61	247,04	470,46
Разом зобов'язань	2075,94	2741,10	3126,38	3739,46	4311,98	4386,89	4381,27	4708,84
Власний капітал								
Сплачений статутний капітал	435,00	435,00	435,00	435,00	635,00	635,00	635,00	635,00
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	162,59	162,59	151,13	151,13	157,03	157,03	177,84	177,84
Результат минулих років	0,00	-112,82	-258,73	-250,57	-173,12	-151,70	-171,89	-171,27
Результати переоцінки	46,39	77,37	61,53	57,34	48,51	47,51	51,81	53,34
Фінансовий результат поточного року	-112,82	-121,11	23,44	75,78	20,80	7,83	22,81	44,21
Разом власного капіталу	531,17	441,04	412,36	468,68	688,22	695,68	715,58	739,12

Дані звіту про фінансові результати ПАТ «МТБ БАНК», млн. грн.

Показник	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.04.19	01.07.19	01.10.19
Доходи								
Процентні доходи	202,90	255,13	256,64	282,51	409,79	121,46	243,24	380,54
Комісійні доходи	98,80	120,61	126,52	153,05	224,57	53,90	119,74	197,52
Результат від торговельних операцій	67,07	59,32	84,37	38,06	32,59	7,33	14,16	18,33
Інші операційні доходи	-19,34	14,45	10,01	32,93	84,29	3,56	11,59	15,97
Інші доходи	4,86	21,33	5,21	1,80	2,76	0,99	1,35	1,73
Повернення списаних активів	14,71	29,42	16,72	25,23	22,30	3,69	10,45	28,35
Всього доходи	369,00	500,26	499,47	533,59	776,30	190,93	400,53	642,43
Витрати								
Процентні витрати	114,34	155,95	174,02	139,34	151,99	54,38	110,02	171,04
Комісійні витрати	21,33	23,28	29,42	32,05	54,79	9,10	21,09	36,28
Інші операційні витрати	45,05	58,87	47,47	72,06	131,22	12,42	28,70	38,37
Загальні адміністративні витрати	160,24	174,48	166,22	198,00	317,20	97,24	191,95	292,11
Відрахування в резерви	163,40	217,32	58,24	8,96	95,57	8,37	20,95	54,90
Податок на прибуток	-22,55	-8,53	0,67	7,40	4,72	1,60	5,01	5,52
Всього витрати	481,82	621,37	476,03	457,81	755,49	183,10	377,72	598,22
Фінансовий результат	-112,82	-121,11	23,44	75,78	20,80	7,83	22,81	44,21